

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSAG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Tarsánál.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNA

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, féltre 5 korona. Negyed
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

A kolera

már szerencsésen megérkezett hozzánk is. A fegyverzőrej, az ágyudörgés már megszűnt a Balkánon. De a háboru édes gyermeke, a Halál tovább arat iszonyu kaszájával. A Balkánon elesett emberi hullák tolytaják a rémes háborut tudtukon kívül, a jótékony keselyük és az esetleges elföldelés dacára is. A háboru hű kísérője, Kolera öfelsége nem halt meg a háboruban. Uralkodik és terjeszkedik tovább is.

Vonatokon, szekereken, nótás ajku hazatérő katonák kísérőjeképen utazik tovább erdőkön és mezőkön a rettenetes Halál, meglátogatja a falvak, városokat és tolytája rémes diadalutját mindentéle békekötések és egyezmények dacára. Rajta, a háboru testvérén, nem fognak sem az ágyuk, sem a diplomácia konyháján főtt balzsamok. Háboru vagy béke: neki mindegy, ha egyszer belejött pusztító munkájába.

Már hetek óta riasztó hírek keringenek az országban a kolera terjedéséről. Itt is, ott is történt egy-egy gyanus megbetegedés és haláleset. A hatóságok kapkodnak, firkálnak, intézkednek, de Kolera öfelsége szuverén biztonsággal utazik tovább. Szereti a vásárokat, sokadalmat, a dinnyésátrákat, gyümölcssevő lányok rózsás ajkát, a halál kékségével vonja be, ölelő karokat halálvonaglásra kényszerít.

... Ma reggel állítólag Ujhelybe is megérkezett a kolera. Nagy volt a riadalom. Futótüzeként terjedt el a városban a hír, hogy egy fiatal leány, koleragyanus tünetek közt hirtelen meghalt.

Nem valami nagy vigasztalás, hogy az orvosi jelentések szerint a haláleset oka nem kolera volt. Mindegy: a kolera már a legközelebbi szomszédban van. Beregben, Ungban, szedi az áldozatait s ha egyszer hozzánk érkezik: az lsten legyen irtalmas nekünk. Mert Ujhelyben olyan kedvező talajra talál, olyan meghatóan kedves köztisztasági, illetve közpiszkossági állapotokra, hogy — ha kedve tartja — minden akadály nélkül megtizedelheti a város lakosságát.

A rendőrkapitány a mai napon a következő rendeletet bocsátotta ki:

Rendelet.

A kolera a közeli Beregvármegyében járványosan fellépett. Ezzel szemben hivatkozással a június hó 25 éa 3694/2. Rk. sz. faragások útján is közzétett rendőrhatalósági felhívásban foglaltakra,

figyelemzotem a közönséget, hogy lakóházaikat, udvaraikat és arnyékszökeiket rendszerben és legnagyobb tisztaságban tartásák, a trágyát azonnal kihorlassák; tanítözetekben, szál odákban, vendéglökbe, kávéházakban, koremsákban, gyárakban (inol vízözötéses és özet ninesen) az arnyékszökek naponta fröztölentörök (1 kilogramm máséneke 10 liter vízben való ödátáva). Ugyanígy fertölentörök a koremsák, vendéglök udvárái, ahol szökek állanak és lovakat és marhákat ötetnek.

Akk ezt a rendöletet meg nem tartják, akiknél közöztisztaság és közözség elenes állapotök talátának: az 1876: XIV. t. e. alapján 600 K-ig terjedök öpözötéses, nem fizethetök esetöen megfeleök özárásal fogának büntötetni.

Hát hiszen, mint már a multkor megörtük, köztisztasági ösközözségügyi plakötök látunk Ujhelyben eleget. De hogy ezeknek a plakötöknek valami lássatjuk is volna, azt egyáltalán nem vesszük észre. Nincs fogantatjuk a hatóságök rendöleteknek. Utcákön és udvarokban botrányos tisztátalanág uralkodik.

Halljuk, hogy megint hozzöfognak a köztisztasági szemlék megtartásához. Nem akarunk rekriminálni, panaszködni, szemrehányásokkal traktálni a hatóságöt a veszedelem idején, de kérve kérünk minden illetékes törumot, hogy legalább most a legerélyesebben, a legzigorubbán lássanak hozzá a veszedelem elhárításához.

Több felsövárosi lakötöl azt a panaszt hallötöttek, hogy a vízvezetöki víz övezetööl gyomorröntést kapnak. Tessék a vízvezetök vizét — már csak megnyugtatósköpen is — haladéktalanul megvizsgáltatni. Tessék a gyümölcsárulást szögörubbán ellenözöztetni. Tessék a henteseket, mászarosokat kötelezni, hogy áruiukat letakarva, a legeyektöl mentes helyen tartásák. Tessék az Erzsébet-öti patkányök kiirtására minden lehetök ölkövetni.

Es tessék egyáltalán minden övö-intézködest sürgösen megtenni, ha nem akarják ezt az Istentöl sujtott várost a járvány szabad prédájává tenni. Itt a tizenkettedik öra!

A főispán távozása.

Valami bajnak kell lenni a Meczner Gyula főispánsága körül. Megemlékeztünk a multkor a Napnak arról a híreröl, hogy a főispán távozik, s megörtük, hogy a Nap nyilván téved s a távozásból egy szó sem igaz.

Most Meczner Gyula legujabb lájbszurnálja, a Sátoraljaújhely is cöfolja a távozás híret, de nagyon gyanusan. Kétségbeesett erőfeszítéssel akarja bebizonyítani, hogy Meczner Gyulára Zemplénben a kormánynak s a munkapártnak feltétlen szüksége van. Elmondja, hogy Meczner Gyula személye itt nem gyengesége a munkapártnak, hanem egyetlen erőssége. Akik itt munkapártiak, azok tulajdonképp Meczner Gyula személyes hívei, s amint Meczner Gyula lemondana, nyomban megszönné Zemplénben a munkapárt is. Szöval, hogy itt a mungök csak Meczner Gyula szöpp szeméret mungök s Meczner Gyula nélkül azonnal ott hagynák a kormányt.

Szemmel látható, hogy ez a kis védöbeszéd nem a Zempléni község számára készült. Itt mindenki tudja, hogy ez nem igaz, tudja, hogy a jobb érzésü hatvanhetesek ép azért húzódtak el itt a munkapárttól, mert Meczner Gyula a főispán, aki Székely Elekkel és Geseivel csinál politikát.

Hanem szöl az az ügyes cikk a kormánynak. Arra való, hogy Meczner Gyula fent a miniszteriumban megmúrtathassa: lássátok, még ez az ellenzéki újság is elismeri, hogy milyen nélkülözhetetlen vagyok én, hogy a munkapárt fennmaradása és ereje Zemplénben egyenesen az én személyemhez van kötve. Hát ne csapjatok el.

Még is csak lehet valami baj, ha már ilyen erősitö cikkekre van szüksége Meczner Gyulának. Inoghat egy kicsit az a főispánság, ha ennyire kell már támogatni!

Ajándékozgatják Székelyék a város pénzét. A petroleumgyári pótdadó

Miöta Meczner Gyula kegyelmöböl újra Székely Elek lett Ujhely po gármestere, azöta az ujhelyi képvisölöt-stöllet üléséin csaknem kizárólag Székely Elek társasága jelenik meg. Más emb r alig van ott kettöhárom. Persze így az törtönik mindig, amit Székelyék akarnak.

No, pompás dolgok törtönnek. Így pl. a legutöbbi ülésen a petroleumgyár ügye valóban egyike a felújult Székely-korszak legillatosabb virágainak.

Egyszerilen az törtönt, hogy a képvisöl-ötestöllet Székely Elek elnöklöte a itt egy dus jövedelmü gazdag valaöt pótdadójának egy harmadörzötét törvény ö igazság ellenére tiz övre elengedte.

Az ujhelyi petroleumgyárnak az idén járt le az adöm-entessége. 1913. január 1-töl már megadöztatták, még pedig elég nagy összöggöl, mert a gyár igen szépen jövedelmez.

A petroleumgyárat a sátoraljaújhe yi takarékpénztár alapította, de rosszul ment, hát eladta idegeneknek. Azöta fordult a dolog (kár, hogy a takarékpénztár nem tudta ezt a fordulatot bevárni) s a petroleumgyár a mult évben 500 000 korona alapötöve mellett 200 000 korona tiszta jövedelmöt hozott, ami 40 percentes, tehát bámu öta nagy övi nyeresög.

A 200 000 korona nyeresög után kivöttek a petroleumgyárra 20 000 korona kereseti adöt. Ezután, 54 percenttel, 10 800 korona községi pótdadöt tartozik a petroleumgyár fizetni, ami bizony igen ráfer a város közköddö szögény háztartására.

Hanem a petroleumgyár, amely 15 éven át egy fillér pótdadöt nem fizetett s így most minden méltányosság szerint is egész bátran fizethetne, ki akart büjni a városi adöt fizetés hiáöl.

Beadott egy körvényt a képvisölötestöllethez. Hogy engedjék le neki az 54 percent pótdadöt 36 percentre, mert kötömben össeöolvad a biharteledi petroleumgyárral, amelynek Budapestén van a szökhelye s akkor az egész adöjät Pestön fogja fizetni és Ujhelyre nem jut se ami.

Egyenesen szeméretlenség egy ilyen öriási jövedelmü vállátának ilyen körséle öállani s pláne ilyen fenyegetözéssel ösikarni ki a városöt adöelengedést. S amellet nem is igaz az egész fenyegetözök. Mert ha meg is tennék 3600 korona pótdadökölönbsög miatt azt, hogy össeöolvadnának egy mis vállalattal, az ujhelyi gyártás jövedelme után akkor is feltötenül Ujhelyben s az ujhelyi köles szerint lennének kötelesek a pótdadöt fizetni, Szöval Ujhely semmiköpp sem károsodhatik s a

SCHÖNIMRE

csipke, szallag, ruhadisz és rövidáru üzlete megnyitlt.
Fő-tér (Bilanovics ház)

Lapunk mai száma 4 oldal

10800 korona pótdátot feltétlenül meg kell kapnia.

S a képviselőtestület mégis teljesítette a petroleumgyár kérelmét. Székely Elek a kérvényt kiadta véleménykiadás végett kedvencének, Gecei adótanácsosnak. Gecei hosszú »szakvéleményt« adott, amelyben ajánlotta a petroleumgyár kérelmének teljesítését. Kifejtette, hogy Új hely tényleg károsodék, ha a petroleumgyár valami más gyárral összeolvadna.

Akár melyik pénzügyi tisztviselő, aki kereseti adóval foglalkozik, megmondhatja, hogy ez nem így van s hogy a várostól semmiképp se lehet elvonni az öt illető pótdátot. Példárá Szerecsen, ahol a cukorgyár éveig Pesten fizette a pótdátot, de amint utánajártak, kénytelen volt a szerencsi gyártás után Szerencsnek fizetni a pótdátot s ma is ott fizet.

Székely Elek képviselőtestülete azonban hitt Geceinek s minden igaz és komoly ok nélkül leszállította a petroleumgyár pótdátját: 36 per centre, vagyis elengedte a petroleumgyárnak a pótdátot egy harmadrészt.

Elvileg is képtelenség ez a határozat. Pótdátot senkinek leszállítani nem lehet. Teljes képtelenség kimondani, hogy egyik adózó 54 per centet, a másik 36 per centet fizessen pótdátból. A pótdátot egységes kulcs szerint kell kivetni. Ez az egyenlő teherviselés szabálya. De roppant igazságtalanság is, hogy mikor a város szegény polgárságán 54 per cent pótdátot hajtának be, akkor egy gazdag s roppant jövedelmei vállalattal csak 36 per centet fizessen.

S nagy veszteség is a városra, hogy 10800 K helyett csak 7200 K-t fog kapni, 3600 K-t pedig egyszerűen kidob az ablakon a képviselőtestület, odaajándékoz a dús gazdag petroleumgyárnak.

Soha még ilyen nem történt ebben a városban. De Székely Elek és az ő képviselőtestülete így gazdálkodik a város »javára«.

A botránnyos határozatot különben megfélembtették. Meglássuk, mit szól hozzá a vármegye.

Uj tanár a kereskedelmi iskolában.

Az újhelyi kereskedelmi igazgató bizottságának legutóbbi ülésén érdekes dolog történt.

Az iskolának eddig két óraadó jogi tanára volt: Dr. Nagy Arthur és Dr. Csizy Béla.

A most kezdődő iskolai évre is gondoskodni kellett óraadókról s az igazgató természetesen azt javasolta, hogy miután az eddigi két óraadó teljesen bevált, most is őket alkalmazassák.

Felállt azonban a város diktátora, Némethy Bertalan s azt indítványozta, hogy Csizy helyett válasszák meg Dr. Klein Károlyt. Hogy miért, azt nem is mondta meg. Ő így akarja és pontum.

Persze meg is választották.

Felállt azonban Halász József, s azt mondta, hogy mégis rossz vért fog szülni a városban, ha Csizy, aki kifogástalanul megfelelt, minden ok nélkül mellőzik. Azt ajánlotta, hogy

maradjon meg Csizy is, és alkalmazzanak három jogi óraadót.

Ezt el is fogadták, s így Csizy kegyelemből mégis megmaradt és az iskolának kettő helyett három jogi óraadója lesz.

Ilyen nagylelkűek tudnak lenni néha Székely Elekék!

A főispán háza.

Mese egy szép kis törvényhatósági határozatról.

Megírtuk annak idején, hogy Sárospatak képviselőtestülete elhatározta, hogy a város költségén fogja újjáépíttetni a Meczner Gyula egy ócska, rozoga házát, amely valamikor istálló volt és amely most a főszolgabírószákhivatalos helyisége gyanánt szolgál.

A pataki aszfaltjárda építése alkalmával a főszolgabírószákhivatalos épülete előtt a földből le kellett vágni egy pár centimétert és akkor kiderült, hogy a főispán házában még fundamentuma sincsen, holott minden rendes háznak legalább egy méter mélységű fundamentuma szokott lenni.

A járdának pár centiméteres mélyítése folytán a ház rozoga fala, amely azelőtt is meg volt repedve, még jobban megrepesztett.

A városi közgyűlésen Bogyay Zsigmond a napnál is világosabban kifejtette, hogy nem a járda az oka a fal megrepedésének, hanem az, hogy a ház már eleve rosszul épült.

A lojális képviselőtestület mégis elhatározta, hogy a város pénzén restauráltatja a Meczner Gyula sárral épít ócska istállóját, sőt még az udvarát is planiroztatja, mert hát persze Sárospataknak sok az ajándékozni való pénze, ha a Meczner-familiáról van szó.

Bogyay Zsigmond és Dr. Kiss Sándor megfélembtették ezt a felháborító határozatot s a felelőseket május 3-iki számuukban egész terjedelmében közölték.

Persze már akkor megjósoltuk, hogy a vármegye el fogja utasítani a felelőseket és helyben fogja hagyni a város határozatát. Hiszen a főispán házáról van szó!

Ugy is történt. A vármegye törvényhatósági bizottsága június hó végén tartott közgyűlésén helybenhagyta a város határozatát. A vármegye határozatát most kézbesítették ki az érdekelteknek s azt teljes szövegében ide irtjuk:

712/10134—1913.

Dr. Kiss Sándor ügyvéd és Bogyay Zsigmond sárospataki lakosok felelőseire folytán tárgyalás alá vette a törvényhatósági bizottság Sárospatak nagyközség képviselőtestületének 1913. évi április hó 18. án 96—1741/913. sz. alatt hozott határozatát, melyel kimondotta, hogy a vár-utcában készült aszfaltozás folytán a főszolgabírószákhivatalos helyiség épületének utcai frontja lebontandó és a kikerült használható anyag felhasználásával újonnan építendő.

Az elbontott kerítések szintén helyreállítandók, valamint a szóban levő telek egész utcai frontján az az ott lévő földszint magasságig kőtámfal építendő a község költségén.

Kimondotta a képviselőtestület azt is, hogy tekintettel a munkálat

sürgősségére és a késedelemből a tulajdonosra és a községre származható károka a képviselőtestületi határozat csak birtokon kívül felelősséget meg és utasította az előjárásigot, hogy az eszközözlendő munkákra zárt ajánlati versenytárgyalást hirdessen s a legelőnyösebb ajánlattevővel a munkálatokat az épületek fentartási összegéből fedezendőleg bejelentés nélkül a legsürgősebben teljesíthesse. A tárgyalás eredményéhez képest.

Határozat:

A törvényhatósági bizottság a felelőseket elutasítja és a felelőseket képviselőtestületi határozatot helybenhagyja.

Erről a sárospataki járás főszolgabírójára a felterjesztett iratok visszaküldése mellett azzal értesítették, hogy ezt a határozatot, mely ellen a n. kir. belügyminiszter urhoz felelősséggel lehet élni, Dr. Kiss Sándor és Bogyay Zsigmond sárospataki lakosoknak térti vény mellett kézbesítessék ki.

Kelt Zemplénvármegye törvényhatósági bizottságának Sátorajauhelyben 1913. évi június hó 30. án és következő napjain tartott közgyűlésében.

Ebben a határozatban az a legérdekesebb, hogy indokolása egyáltalán sincsen. Nem is tartják szükségesnek indokolni, hogy miért tartozik Sárospatak a saját költségén újjáépíteni a főispán házát. A város határozata egyszerűen csak »helybenhagyatik«, — minden indokolás nélkül.

Hát ezek csakugyan gyönyörű állapotok. Igazi zempléni állapotok. Ilyesmi is csak ott történhetik, ahol egy Meczner Gyula a főispán és a hol a főispán istállójából csinálnak főszolgabírói székházat.

A tanár ur tudománya.

Klein Károly és a nyelvtudomány.

Klein Károly ügyvéd s legújában megválasztott kereskedelmi iskolai tanár ur, az izr. iskolaszék elnöke, ismert nevű munkapárti főkéntes a nyáron Interlakenben üdült. Mődjában van, teheti, s bizonyára jól is esett neki.

Csakhogy mit ér a nagy élvezet, ha mások nem tudnak róla. Ennél fogva tőreát kellett írni a Zemplénbe s abban tudatni a világgal, hogy ő milyen előkelő furdőhelyeken töltötte a nyarat.

Eddig rendben is van, és ha a tanár ur narad a furdőismertetés terén, egy szót se szözlünk volna. De nagy bugalmában átesapott a nyelvészet mezejére, s előadta, hogy »Interlaken egy német és egy francia szó összetételében azt jelenti: tavak között.«

No ezen megdöbentünk. Milyen nagy nyelvtudós ez a Klein Károly! Nem esuda, hogy tanárnak választották!

Csakhogy nem tudjuk felírni, ésszel ezt a Klein-féle magas nyelvtudományt. Mert keressük az Interlakenben vagy a német vagy a francia szót, nem bírjuk megtalálni.

Inter, ez valóban azt teszi, hogy között. De latin szó, nem német. Lac, az valóban tot, csakhogy ez meg francia szó. Hát hol a német szó? Vagy pedig: inter latinul között, izken németül tavak, mocsarak. Hát akkor hol a francia szó?

Vagy latie-francia, vagy latin-német szó Interlaken, de semmi esetre se francia-német.

Ebből mégis azt látjuk, hogy Klein Károly nagyszerű lehet mungó főkéntesnek, de nyelvésznek egy kicsit gyenge. S így ezentul inkább csak korteskedjék, a nyelvtudományt pedig hagyja másokra. Egy mungónak a nyelv arra való, hogy a hatalmasok körül forgolódjék vele. nem arra, hogy tudományosan elemezzék. Aki nem tud arabul, az ne beszéljen arabul!

Ezek után pedig egy cseppet se csudálkozunk, ha Székely Elekék a kereskedelmi iskolában a nyelvtudomány tanítását biznak Klein Károly tanár urra.

Ustredna Banka Ucsastiny Spolok. Mozgalom a nemzetiségi bank ellen Nagymihályi értekezlet

Megírtuk, hogy Nagymihályban nemzetiségi bankalapítás van készülében. Az »Ustredna Banka« nevű cseh pénzintézet, amelynek Budapesten is van fiókjátéte, most Zemplénben akarja megvetni a lábát. Már maga az a körülmény, hogy az új bank hihetetlenül csekély alaptőkével óhajtja működését megkezdenni, arra enged következtetni, hogy itt tulajdonképpen nem is annyira pénzügyi vállalkozásról, mint inkább nemzetiségi eszmék propagálásáról és a felvidéki szláv nép megnövekedéséről van szó.

A hazafias magyar társadalom már meg is mozdult a legújabb nemzetiségi merénylet megakadályozására, s annak idején mi is közöltük azt a felhívást amely Zemplén és Ung vármegyék hazafias közönségét értekezletre hívta egybe ebben az ügyben Nagymihályba.

Az értekezlet aug. hó 24-ikén ment véghe a nagymihályi Aranybika szálló diszterternében. Részletvett az értekezleten Dókus Gyula vármegyei alispán és Thuránszky László vm. főjegyző is. A rendkívül népes értekezlet C. Ibur Bertalan nyitotta meg s javaslatára az értekezlet közfelkialtással elnökül Gróf Sztáray Sándort, jegyzőül Dr. Püszséry Tamást választotta meg.

Gróf Sztáray Sándor az elnöki széket elfoglalván, üdvözli a Zemplén és Ung vármegyékbeli nagy számmal megjelenteket.

Dr. Holló Zoltán előadja hogy Magyarországban nemzetiségi üldözésről csak olyan értelemben lehet szó, hogy a lelkiismeretlen igaztók büntetés nélkül üldözik a békeszerető állampolgárokat. Ily értelmű nemzetiségi üldözést vettek tervbe a vidéken is, midőn az Ustredna Banka nevű cseh pénzintézet által Nagymihályban fiókot akarnak létesíteni. Az éj leple alatt vonulnak be s ittőlétükről csak akkor szerez már a város tudomást, midőn cégüket Ustredna Banka Ucsastiny Spolok címmel már be is jegyeztették.

FISCHER TESTVÉREK

divatáruháza megnyilt

:: Sátorajau hely Wekerle-tér 1 szám alatt ::

Ilyen eljárás után lehetetlen nemzetiségi célzataikat fel nem ismerni, a minthogy a mai pénzüszonyok mellett az új alapítás becsültes közgazdasági törekvései józan ésszel fel sem tételhetők. Ok fognak majd üldözöttesről panaszkodni, megtevés tett sajtójuk utján, pedig ők jönnek üldözni bennünket, s mi csak védekezünk akkor, midőn igyekeznünk minden rendelkezésünkre álló eszközzel megvédelmezni eddigi pozícióinkat.

Az értekezlet kimondotta, hogy a budapesti „Központi Bank R. T.” által itt: „Ustredna Banka Uoasatiny Spolok” töt cégjegyzéssel létesített intézetet s annak összes alkalmazottait bojkottálja. Továbbá mindenki-vel szemben, ki a bank fióknál akár aktív, akár passzív érdekeltként fog jelentkezni, az érintkezést minden téren egyszer s mindenkorra megszünteti. Ezen bojkott szervezésére és vezetésére egy végrehajtó bizottság küldetett ki. Ezen végrehajtó bizottság tagjai: Suljovszky István, Dr. Kolozséry Dezső, Dr. Holló Zoltán, Kólosszváry Odön és Walkovszky Béla.

Erős a reményünk, hogy a birtokosok, lelkeségek, tanítók s általában a hazafiság kipróbált harcosai a bankfiók elleni mozgalom sikere érdekében hazafias buzgalommal és lelkesedéssel fognak közreműködni.

Mult és jövő.

Irta: Lenkey Géza.

Az általmi tanítóságra szomorú sors vár. Valószínűleg a nem államiakra is rá fog kerülni a sor, hisz nem azért pótolják ki a fizetésüket, hogy kiváltságosak maradjanak. Az új kutaszminiszter halhatatlanná akarja tenni nevét a magyar történelemben: a kulturát, a népnevelést pártpolitikai eszközözzé alakosonyítja s ezzel kiéli a tanítóság lelkéből azt az élő s munkálkodó idealizmust, amellyel eddig minden közügyben fáradozott.

A hatalmasok szépet, nemeset gondolnak: meg kell menteni a lelenegyermekeket. Pénz kell hozzá. Jöjj elő néptanító, jöjj te, a nemzet napzsámosa: szól a néphez, értesd meg vele e nemes ügyet és gyűjts tőkét köztükt a lelenecok részére!

Pusztal a munkaerő. Megöl a tödövsz, jöjj te népvészér és hass a szegény népre, hogy a szerencsétlen tödöbetegek megmentetésére hozzák meg filléres áldozataikat, mert gyógyulohelyeket szanatóriumokat kell létesíteni, de nem a szegény, hanem a parcellatulaajdonosok részére. Ugyan hány szegény munkás és tanító kerül-e szanatóriumokba? Ne körj, csak sorvadj tovább a szegény munkással együtt egészségtelen lakásokban és túlszűfolt iskolákban mert te pária vagy s szervezeted az acónál is erősebb.

Csenvedszedünk. Rónból az alkohol. Nyomorékok, hülyék kerünek sor alá, békákkal, testi lelki betegekkel szaporodunk, mert az alkohol pusztítása óriási.

Jöjj, te isteni türelenemmel rendelkező és munkabírassal megáldott tanító, te a nemzet napzsámosa, tedl méltóvá magad erre a büszke névre: siess a magyar nép megmentésére, prédikáld ki a lelketet, koptasd el nyelvedet, de győzd meg a népet, az istenadta népet a szesz romboló hatásáról, a kormány pedig majd újabb italmérséti engedélyeket fog adni, hogy idő előtt megörö hsd szervezetedet, mit a jó teremő az iskola részére adott neked.

Felülről azonban biztatják, ne csüggedj, csak dolgozz tovább, hiszen a világot sem lehet egyszerre meghódítani.

Te tanító, te csak legyél továbbra is vezére a népek; tudod az én kezem finom, az én szobám ragyogó, bársnyos, az én ruhám tiszta: nem mehetek közéjük. Te dolgozz, izadj, türd a megáldatásokat s lesz gondom rá, hogy ne legyen idődsorsod felett gondolkodni; adok kenyeret, a mi munkád értékéhez mérve csak alamizsna, de elveszem tőled szerzett jogodat: a korpótléket, adok nyugdíjat, de azt te sokáig úgy sem, vagy egyáltalán nem is élvezheted, mert a sok munka idő előtt megöröl.

Adok jogot: dolgozz, Adok költelességet: vér és pénzadó alakjában. Adok szabadságot tüj: tüj és hallgass.

Ez eddig így volt. Es ezután hogyan lesz? Pártpolitikai diktatura főispáni kiszolgálás mellett.

Es ezután? Valószínűleg beáll a néppel együtt a kultura napzsámosa is hazát parcellázni, jogot követelni. Nem akarok jövendőni, a próféta kora rög elmúlt már, de e rendszer folytatásából szomorú vég következik, ha csak idejében nem teszik jó vá hibáikat. A nép elégedetlen, víz száfojtott keserűség mindenfelé. Sok vándorbot után nyul s ha nem eresztik szökik; az itthonmaradtak azon töpregenek, hogyan lehetne egy óriási anyagi roppanást előldézni, talán az már szervezve is van, csak a kivittelé várnak; a tanítóság nemzeti kultura helyett ezental pártpolitikai népvészést fog csinálni ezek kik újá akarták teremteni a mai poshadit tarsadalmat, a hol nem a szuronyok helye, a manniicherek élesei és a pattogó gépfegyverek fojzák a haza békéjét fenntartani, hanem a munkás és a kultura.

A nép és a tanítóság között forgolódom, ismerem jól és meggyőződtem arról, hogy közösen rajongunk hazánkért, ennek mindm gyönyörűségéért, de irizatos elkeseredés rezeg át a hangon, a beszédn, a midőn a nagyhatalom kerül szóba. Tudja, érz, hogy en k örületes molochja megemésíti mind münkét: ezer éves alkotmányos hazánkát és kirt fájdalom szavaikból: pusztulunk a nagyhatalommal együtt. Köztudomásu dolog ez már a legutolsó helyen is, hogy a nagyhatalmi állást a tanítóság nevelje: a nép tarthatja fenn; kezükben a hatalom s mlisz akkor, ha a csata hevőben a „Vorwärts” kiáltás után a demoralizált hadsereg „Rückwärts” következik.

Mindnyájan meleg szívvel szeretük e hazát, kirtartó munkával, áldásos kulturával nagyvá akaróink tenni és nem meggondolás nélkül, de józan ésszel akarjuk meg is tartani.

HIREK.

— **Kolerariadalom Ujhelyben.** Ma reggel az a hír terjedt el a városban, hogy Weinstock Rezsín, egy helybeli fűszerkereskedő 24 éves leánya, a mult éj jel koleragyanus tünetek között meghalt. Beszélünk a leány kezelőorvosával, Fried és Kocsis doktorokkal, akik leghatározottabban kijelentették, hogy koleráról nincs szó, de orvosi titoktartásuk tiltja, hogy közelebbi információval szolgáljanak. A rendőrséghez érkezett jelentés szerint Weinstock Rezsín arzén mérgezés áldozata,

és pedig minden valószínűség szerint öngyilkosságot követett el.

A szerencsétlen fiatal leány menyasszony volt, s nemrégiben tartotta eljegyzését. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Esküvő.** Nágyesi Szepessy Zoltán, Abaujmegeyi tb. szolgabíró f. hó 16 án délelőtt vezeti oltárhoz Putti Amáliát, öz. Putti Gyuláné szül. Hoyos Mária grófnő leányát. Az esküvő Nyiregyházaon fogvőgbemenni.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter Szabó Lajos tokaji és Szarvas Kálmán hajduanási kir. járásbírákat saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

— **Vissza a petróleumlámpásokhoz.** Anyit beszéltünk, keseregünk és irtunk már az ujhelyi botrányos vilányvilágítás ellen, hogy talán még a sziklák is megindultak keserves panaszaikra, de a világítás, az maradjon gyomfom rossz, sőt napról napra rosszabb. Most már odáig fajultak az állapotok, hogy maga a rendőrkapitány is szükségesnek tartja erőlyesen kikélni a gyalogos közvilágítás ellen. A rendőrkapitányak a város tanácsához intézett jelentésből idézzük a következőket: „Szűk kölcsönök tartom megemlíteni, hogy a különben is gyenge közvilágítás az elmúlt hónapban annyira hiányos volt, hogy sokszor egész éjszakákon át, az egész városban aig néhány lámpa ég tt, az pedig mindennapos dolog, hogy egész utcák vagy egész városrészek maradjak világítás nélkül. Minthogy ennek folytán olyan sötétzög urakodik a városban, amely a betörők, tolvajok és más gonosztevők munkáját nagyon megkönnyíti, így körülmények között a személyes vagyonbiztonságírt felelősséget vállalni nem lehet. Ezeknél fogva tekintettel arra, hogy a közvilágítás terén javulás hamarosan nem várható: kívánatos lenne a sötétségben lévő utcákat petróleumlámpásokkal ellátni.”

— **Egyházmegyei díszpótlók.** A megyéspüspök Uroán Imrét Alsómislyéről Sitoraljaújhelyre, Hvaszta Józsefet Homonnáról Szerencsére, Szencs Józsefet Szerencséről Kassára Dujszik Antalt Vászárhelyről Parórná, Szabó Barna subdiákonust Vászárhelyre, Jeczuóki Lurét Nagyszárosról Homonnára helyezte át hitoktatói, illetőleg segéd elkészti minőségben.

— **Esküvő helyett temetés.** Koleszár Gyula asztalossegéd, ki Gálciában dolgozott, szülei meglátogatták isirá hazajött Kohányba. Meg akarta beszélni velők kötdnő házasságot. Szülei beleegyezése után két társával — mivel a vonatról lemaradtak — gyalog indultak utnak vasárnap délután. Utözben Szécsmező mellett meg akartak fürödni. A víz sebes, örvényes volt s Koleszár Gyulát e'ragadta. Ruháját a községit birohöz vitték társai s elmondták a történet dolgot. Szülei azonnal érteztették, a fiut azonban ez ideig nem tudták kifogni. Azt mondják, hogy a fiu kapatos volt s a meggondolatlanságának következményeit viselő s tám-sz nélkül maradt szűköt iránt nagy a részvét. Menyasszonya vőlegénye helyett csak a szomorú hirt hallja meg Gálciába.

— **A kivándorlás tetőpontja.** A már évek óta általános-sá vált kivándorlás az utolsó hetekben uból vesedszínösen magnövekedett. Most már nagy csoportokba összeverődve kísérlék meg az ut'ével nélküli szökést s leginkább a hadköteles korban állók. Egy ily csoport álli hazs, sőt annál több tagból is. A határszéli csendőrségek kettözött figyelemmel kísé-

rik most őket és sokat el is fognak belőlük, de nagyobb részének sikerül az átszökés.

— **Zongora és hegedűtanítást elvállal Dr. Kárpáthy László. Jelentkezheti a kiadóban.**

— **Ügyvédjelöltet keres Dr. Gombos Bertain királyi helyelmi ügyvéd.** Értekezni lehet telefonon is.

— **Kérelem a közönséghez.** Felkék: rettünk a következő sorok közt észere Az augusztus hó 7.ki árvíz által sújtott hét-száz legnagyobb-részt földhöz ragadt szegény családokból álló lakosságlf lesegélyezésére indított gyűjtés nehány napmva befejezést nyer. Miután mindazon nemesszivű adakozó nevétt, kik e csapás által tönkre tett családok segélyezéséhez adományaikkal hozzájárultak, a legközelebbi megtartandó képviselőtestületi ülésen felolvastatni és a helyi lapokban közzét nni o hajtom, azon kérelemmel fordlok a n.é. közönség azon részéhez, kik valamly okból eideig még nem adakoztak, hogy tekintetben véve a sítgségiére szoruló több gyermekes családok nagy számát legyenek kegyesek adományaikhoz, szeptember 15.ig a város pénztárához juttatni, mert csak így fogjuk tudni e szerencsétlen nyomorba jutott családok keserűt némleg enyhíteni. Szaújhely, 1913. szeptember hó 1.én Székely helyettesített polgármester.

— **Büvésztétel.** Dario Gördini világhírű szalonművész, a magyar Svengali, ki több külföldi kiténtéssel bir, f. hó 4.én es-ötörtökön este tartja, eddig még itt nem látott műsorú egyetlen előadását a Club kávéházban.

— **A kereskedő tanonc iskolában** a beiratások f. hó 4.étől 11.ig a statusquo izr. hitközségi iskola tanácssterében, d. u. 4 órákor tartanak meg. A rendes előadás 14.én veszi kezdetét, miéirt is felkérnek a főnök urát, hogy tanoncaikat mielőbb irassak be, hogy az előadás zavart ne szenvedjen. Az elnökség.

— **Vaddisznó helyett embert lött.** A vaddisznók olyannyira elszaporodtak Fesz-Z implénben, hogy a gazdák éjjeleken át örzik az árvíz után még megmaradt kevés burgonyát, nehogy a vaddisznók teljesen tönkretegyék. A mult napokban kivonult e célból Szirtes községit lakossága többen fegyveresen. Széna György kisgazda éjféltájban megunta egyhelyen való fekvést és feikelt, a harmadik szomszéd-táblán lesben volt Danó György azon hiszemben hogy az egy vadkan célba vette és rálőtt. A golyó Széna György balhárszát találta, ki ott összeesett. A sérülés súlyos de nem veszélyes.

— **Harcban a sorvadás ellen előkező orvosok már körülbelül 20 év óta rendelik tödőrösítőt és jóízű Siroin Roche, mely étvagyat és erőnövekvést idéz elő, Természetesen ez a jó szer egy egész sereg utánzatra talált. Tehát a ki a gyógyszer-tárban Siroin Roche, hogy valóban a Sroin hatásban részesüljön. Ez a beteg légszéti szervek sikeres gyógyításánál különös fontossággal bir. Ne adasson magának mást mint éppen Siroin Rochet.**

Szerkesztő:
DR. KÁRPÁTHY LÁSZLÓ.

Szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA

ŐSZI NŐI DIVATUJDNONSÁGOK MEGÉRKEZTEK
GRÜNBERGER JÓZSEF
Wekerle-tér 4 sz. DIVATARUHAZA SATORALJAÚJHELY. Központi kávéházzal szemben.

JOHAN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban

NE TESSÉK ELFOGADNI

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHAN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor nem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője;

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII. ker., Szigetvári u. 16. szám
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az eredeti minőség.

LEGBIZTOSABB

a cs. és kir. kiz. szabadalmazott MALÁRTSIK-féle

patkányirtó pogácsa

patkányok, egerek, vakondok elpusztítására. Próbadoz 2 K. Házállatoknak nem ártalmas. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Malártsik György Sátoraljaujhely.

Hegedűre zeneakadémiai előkészítő alappal, korrepetálását s magántanulók tanítását elvállalja okl. tanító. Bővebbet a kiadóban.

INGYEN ráfizetés nélkül becserél öreg használt gramofonlemezeket ujakra WAGNER „HANGSZERKIRÁLY”
Budapest, József-körút 15.
Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen.

A legjobb minőségű gépi és kézi **tégla** kapható a parnói uradalmi tégla gyárban. — Posta, távirat és vasúti állomás Parnó.

Eladó ház.

A Május-kút-utca 2. szám alatti ház szabadkézből, elköltözés miatt azonnal eladó. Értekezni ugyanott.

Eladó ház

A tűzoltó-tér 19. számú ház mely áll egy három szobás és egy két szobás lakásból — mellékkeliségekkel — áll, 13 500 K.-ért, eladó. Értekezhetni: Esztrényi István, posta s. tisztánél Miskolcz, Főposta.

Eladó

kezelésem alatt álló 500 drb. egyszer használt prima 1912. és 1911 évi **gönczi hordó**. Megkereséseket esetleg aráján latot kérek
Propper Jenő Tolsva.

Tyukszem,

börkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a CANNABIN használat után. Üvegje 1 kor. postadíjjal 1.40 kor. Három üveg bérmentve 3 kor.

Excelsior

híntőpor 48 óra alatt a kéz-, láb és hónajzzadást 1 doboz 1 kor., postadíjjal 1.40 kor., 3 doboz bérmentve 3 kor.

Hizlalásra legalkalmasabb 40 százalékos phosphorsavat tartalmazó

Takarmánymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4 háromnegyed kiló ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fill. utánvétel bérmentve. Utánvételt vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi: Kapható mindenütt:

A hol nem lenne raktáron, megrendelhető utánvételt, vagy a pénz előzetes beküldése mellett a készítőnél;

Dr. Flesch E. „Korona” gyógyszer-tértára Győr 99.

1550/913. vh.

Árverési hirdetés.

A saujhelyi kir. jbiróság 913. V. 208/5. számú végzése folytán Dunkel V. K. 3027 K 50 f. és 3153 korona 43 f. követelésének és járulékaiknak behajtása végett 1913. évi szept. 5-én d. e. 9^{1/4} órakor Saujhelyben, a borkőraktár melletti ház udvarán előtérvezem, azon 2711 kor. 60 f.-re becsült ingókat, melyeket a bpesti kir. tszék 18339/12 és a kassai kir. tszék 1671/13 számú végrehajtást rendelő végzése alapján a saujhelyi kir. jbirósági 913. V. 208/2 számú vjhajtási jknyvb. 1/13. tételek alatt lefoglatam u. n. épületfákat, vasgerendákat, deszkákat stb.

Saujhely, 1913. aug. 21.

Rosner Imre kir. bír. vh.

HÁZ ELADÓ.

Tűzoltó-tér 4. szám alatti házamat elköltözés miatt eladom.

PAPP BÉLA
m. kir. fődérszámőrök.

Kiadó lakások.

A Kazinczy-utca 5. számú házban az Osztrák-Magyar Bank fiókja által eddig bérelt lakás azonnal kiadó.

Ugyancsak kiadó 1914. május 1-től a Központi kávéház fölötti lévő, a m. kir. Folyammérnökség által bérelt lakás.

Hirdetések
= felvételnek a kiadóhivatalban

A helybeli összes iskolákban használandó legújabb kiadású

TANKÖNYVEKET

és mindenféle iskolaszereket legjutányosabban lehet beszerezni

LANDESMANN M. és TSA

könyv- és papirkereskedésében SÁTORALJAUJHELY. Telefon 10